

§ 43

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto liikuntatoimen kokonaisselvityksen loppuraportista

HEL 2011-002585 T 00 00 02

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti asiasta seuraavan lausunnon:

Liikuntatoimen tulevassa strategiatyössä on tarpeen käsitellä myös liikunnan yhteiskunnallista vaikutusta ja arvoperustaa. Tuoreessa Helsingin kaupunginvaltuuston kulttuuristrategiassa vuosille 2012–2017 linjataan, että Helsinkiläisen kulttuuripolitiikan tavoitteet ovat pitkälle yhteneväisiä liikunta- ja nuorisopolitiikan tavoitteiden kanssa. Näihin yhteisiin tavoitteisiin kuuluu helsinkiläisten elämänlaadun ja toimintakykyisyyden parantaminen. Tavoitteena on myös yhteisöllisyyden ja henkisen hyvinvoinnin edistäminen, syrjäytymiskehityksen ehkäisy ja monikulttuurisen kaupungin kehitys.

Kulttuurilautakunta rajaa liikuntatoimen kokonaisselvityksen loppuraporttia käsittelevän lausuntonsa koskemaan ensisijaisesti liikunta- ja kulttuuritoimen rajapintoja.

Stadion-säätiö

Raportissa käsitellään stadion-säätiötä ja Stadion-rakennusta. Helsingin stadion on arkkitehtuurin maanmerkki ja sen toimivuus käyttötarkoituksessaan on kaupunkikulttuurille hyvin tärkeitä. Rakennuksen valtion ja kaupungin yhteisvastuullinen kunnossapito on tarpeen tehdä kansallisen monumentin arvon ja käytön mukaisesti. Lautakunta toteaa, että Stadionia tulee jatkossakin voida käyttää niin urheilun kuin musiikin tai kulttuurin suurtaapahtumiin.

Liikunnan tukimuodot

Sekä kulttuuri- että liikuntatoimi tukevat ja aktivoivat toimialansa palvelutuotantoa useilla eri tavoilla. Vaikka urheilun ja kulttuurin julkisella tukemisella on erilaisia muotoja ja perinteitä, tulisi kaikkia avustusmuotoja kehitettäessä pitää kaupungin yhteiset periaatteet mielessä.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta pitääkin hyvänä kehittämistavoitetta, jonka mukaan eri tukimuotoja tulisi kehittää siten, että ne ovat sekä päättäjille että edunsaajille selkeitä, perusteltuja ja läpinäkyviä. Tukien myöntöperusteiden tulisi olla myös mahdollisimman avoimia. Esimerkiksi välivuokrauskäytäntöön on kiinnitetty tarpeellista huomiota.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta kannattaa ehdotusta, jonka mukaan nykyisen tukijärjestelmän tarkoituksenmukaisuutta tulisi arvioida entistä kriittisemmin ja pyrkiä yhdistämään erilaisia tukimuotoja selkeämmiksi kokonaisuuksiksi. Lautakunta tukee myös järjestelyjä, jotka kannustavat poikkihallinnolliseen yhteistyöhön.

Selvitysraportissa ehdotetaan myös erilaisten avustusten vastikkeellisuutta arvioitaessa niiden nykyistä selkeämpää kytkemistä kaupungin omaan palvelutuotantoon. Mikäli näin tehtäisiin, tulee erityistä huomiota kiinnittää palveluntarjoajien tasapuoliseen kohteluun ja kilpailunäkökohtiin sekä ns. puhtaan avustustoiminnan ja kaupungin oman palvelutuotannon rajapintoihin.

Palveluverkon suunnittelu

Raportissa on kiinnitetty huomiota koulutilojen yhteiskäyttöön. Lautakunta pitää asian tarkoituksenmukaista kehittämistä tärkeänä tavoitteena, joka ei järjesty ilman erillistoimia.

Yhtenä esityksenä on liikuntatoimen ja opetusviraston alaisten liikuntapaikkojen käytön hallinnoinnin yhdenmukaistamista. Käytännön toimenä ehdotetaan liikuntatoimen ja koulujen liikuntapaikkojen tilavarausjärjestelmien yhdistäminen.

Lautakunta katsoo, että koulujen ja lähiliikuntapaikkojen yhteinen kehittäminen on tärkeä tavoite. Kulttuurin tarpeet tulee niin ikään ottaa huomioon sekä näitä paikkoja kehitettäessä että niiden käytön helpottamista suunniteltaessa.

Kuten liikuntatoimen kokonaisselvityksessä todetaan, on yhteistyö hallintokuntien välillä oleellista palvelujen takaamiseksi eri puolilla kaupunkia. Liikuntavirastolla ja opetustoimella on toimipisteitä sellaisilla kaupungin alueilla, joilla kulttuurikeskuksella ei ole omaa aluetaltoa. Näiden tilojen saaminen myös kulttuurialan toimijoiden käyttöön on kaupungille tärkeää.

Toisin kuin useimmissa Suomen kaupungeissa, Helsingissä taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset ovat yksityisiä toimijoita, joita kaupunki ja valtio avustavat. Jotta taiteen perusoppilaitokset voivat tarjota opetusta tasapuolisesti eri puolilla kaupunkia lähellä asukkaita, tulisi niiden tilatarpeita ja tilojen hinnoittelua tarkastella erillään kaupallisista toimijoista.

Lopuksi

Kulttuurikeskuksessa ja liikuntavirastolla on yhteinen tilavarausjärjestelmä (Elis/Leevi). Tämä järjestelmä korvaa monta muuta järjestelmää ja sillä voidaan hoitaa laskutukset, sopimukset,

tilavaraukset. Lisäksi sen avulla voidaan hoitaa viestintään, työvuorojen suunnitteluun sekä erilaisille kursseille ilmoittautumiseen liittyviä tehtäviä. Järjestelmä keskustelee myös kaupungin muiden järjestelmien kanssa (esim. Sap ja asiointiportaali).

Yhteistyön hyötyihin kuuluu myös kustannusten jako. Kehittämisen haasteena on hyvin erilaisten ja eri kokoluokan tarpeiden integrointi ja niiden vaikutus järjestelmän kehittämiseen.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Veikko Kunnas, vs. kulttuurijohtaja, puhelin: 310 37000
veikko.kunnas(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin liikuntatoimen kokonaisselvitys, loppuraportti

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päättäneen asiasta seuraavan lausunnon:

Liikuntatoimen tulevassa strategiatyössä on tarpeen käsitellä myös liikunnan yhteiskunnallista vaikutusta ja arvoperustaa. Tuoreessa Helsingin kaupunginvaltuuston kulttuuristrategiassa vuosille 2012–2017 linjataan, että helsinkiläisen kulttuuripolitiikan tavoitteet ovat pitkälle yhteneväisiä liikunta- ja nuorisopolitiikan tavoitteiden kanssa. Näihin yhteisiin tavoitteisiin kuuluu helsinkiläisten elämänlaadun ja toimintakykyisyyden parantaminen. Tavoitteena on myös yhteisöllisyyden ja henkisen hyvinvoinnin edistäminen, syrjäytymiskehityksen ehkäisy ja monikulttuurisen kaupungin kehitys.

Kulttuurilautakunta rajaa liikuntatoimen kokonaisselvityksen loppuraporttia käsittelevän lausuntonsa koskemaan ensisijaisesti liikunta- ja kulttuuritoimen rajapintoja.

Stadion-säätiö

Raportissa käsitellään stadion-säätiötä ja Stadion-rakennusta. Helsingin stadion on arkkitehtuurin maanmerkki ja sen toimivuus käyttötarkoituksessaan on kaupunkikulttuurille hyvin tärkeitä. Rakennuksen valtion ja kaupungin yhteisvastuullinen kunnossapito on tarpeen tehdä kansallisen monumentin arvon ja käytön mukaisesti. Lautakunta toteaa, että Stadionia tulee jatkossakin voida käyttää niin urheilun kuin musiikin tai kulttuurin suurtahtumiin.

Liikunnan tukimuodot

Sekä kulttuuri- että liikuntatoimi tukevat ja aktivoivat toimialansa palvelutuotantoa useilla eri tavoilla. Vaikka urheilun ja kulttuurin julkisella tukemisella on erilaisia muotoja ja perinteitä, tulisi kaikkia avustusmuotoja kehitettäessä pitää kaupungin yhteiset periaatteet mielessä.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta pitääkin hyvänä kehittämistavoitetta, jonka mukaan eri tukimuotoja tulisi kehittää siten, että ne ovat sekä päättäjille että edunsaajille selkeitä, perusteltuja ja läpinäkyviä. Tukien myöntöperusteiden tulisi olla myös mahdollisimman avoimia. Esimerkiksi välivuokrauskäytäntöön on kiinnitetty tarpeellista huomiota.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta kannattaa ehdotusta, jonka mukaan nykyisen tukijärjestelmän tarkoituksenmukaisuutta tulisi arvioida entistä kriittisemmin ja pyrkiä yhdistämään erilaisia tukimuotoja selkeämmiksi kokonaisuuksiksi. Lautakunta tukee myös järjestelyjä, jotka kannustavat poikkihallinnolliseen yhteistyöhön.

Selvitysraportissa ehdotetaan myös erilaisten avustusten vastikkeellisuutta arvioitaessa niiden nykyistä selkeämpää kytkemistä kaupungin omaan palvelutuotantoon. Mikäli näin tehtäisiin, tulee erityistä huomiota kiinnittää palveluntarjoajien tasapuoliseen kohteluun ja kilpailunäkökohtiin sekä ns. puhtaan avustustoiminnan ja kaupungin oman palvelutuotannon rajapintoihin.

Palveluverkon suunnittelu

Raportissa on kiinnitetty huomiota koulutilojen yhteiskäyttöön. Lautakunta pitää asian tarkoituksenmukaista kehittämistä tärkeänä tavoitteena, joka ei järjesty ilman erillistoimia.

Yhtenä esityksenä on liikuntatoimen ja opetusviraston alaisten liikuntapaikkojen käytön hallinnoinnin yhdenmukaistamista. Käytännön toimenä ehdotetaan liikuntatoimen ja koulujen liikuntapaikkojen tilavarausjärjestelmien yhdistäminen.

Lautakunta katsoo, että koulujen ja lähiliikuntapaikkojen yhteinen kehittäminen on tärkeä tavoite. Kulttuurin tarpeet tulee niin ikään ottaa huomioon sekä näitä paikkoja kehitettäessä että niiden käytön helpottamista suunniteltaessa.

Kuten liikuntatoimen kokonaisselvityksessä todetaan, on yhteistyö hallintokuntien välillä oleellista palvelujen takaamiseksi eri puolilla kaupunkia. Liikuntavirastolla ja opetustoimella on toimipisteitä sellaisilla kaupungin alueilla, joilla kulttuurikeskuksella ei ole omaa aluetaltoa. Näiden tilojen saaminen myös kulttuurialan toimijoiden käyttöön on kaupungille tärkeää.

Toisin kuin useimmissa Suomen kaupungeissa, Helsingissä taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset ovat yksityisiä toimijoita, joita kaupunki ja valtio avustavat. Jotta taiteen perusoppilaitokset voivat tarjota opetusta tasapuolisesti eri puolilla kaupunkia lähellä asukkaita, tulisi niiden tilatarpeita ja tilojen hinnoittelua tarkastella erillään kaupallisista toimijoista.

Lopuksi

Kulttuurikeskuksessa ja liikuntavirastolla on yhteinen tilavarausjärjestelmä (Elis/Leevi). Tämä järjestelmä korvaa monta muuta järjestelmää ja sillä voidaan hoitaa laskutukset, sopimukset, tilavaraukset. Lisäksi sen avulla voidaan hoitaa viestintään, työvuorojen suunnitteluun sekä erilaisille kursseille ilmoittautumiseen liittyviä tehtäviä. Järjestelmä keskustelee myös kaupungin muiden järjestelmien kanssa (esim. Sap ja asiointiportaali).

Yhteistyön hyötyihin kuuluu myös kustannusten jako. Kehittämisen haasteena on hyvin erilaisten ja eri kokoluokan tarpeiden integrointi ja niiden vaikutus järjestelmän kehittämiseen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus on pyytänyt 31.2.2012 mennessä lausunnot liikuntatoimen kokonaisselvityksen loppuraportista liikuntalautakunnalta, kiinteistölautakunnalta, yleisten töiden lautakunnalta, opetuslautakunnalta, nuorisolautakunnalta, suomen- ja ruotsinkielisten työväenopistojen johtokunnilta, kulttuuri- ja kirjastolautakunnalta, talous- ja suunnittelukeskukselta sekä liikuntapalveluja tuottavilta kaupunkikonsernin tytäryhteisöiltä (Urheiluhallit Oy, Jääkentäsäätiö sekä Stadion-säätiö). Samalla kaupunginhallitus on kiirehtinyt kaupungin liikuntastrategian valmistelua tehdyn selvityksen pohjalta.

Helsingin liikuntatoimen kokonaisselvityksen loppuraportti on tehty kaupunginhallituksen pyynnöstä ennen liikuntastrategiasta päättämistä. Talous- ja suunnittelukeskuksen kilpailuttama selvitysraportti valmistui 30.11.2011 ja sen on tehnyt Ramboll Management Consulting (RMC). Konsulttityön seurantatyöryhmää johti sivistystoimen apulaiskaupunginjohtaja Tuula Haatainen.

Selvityksen tavoitteena oli jäsentää Helsingin liikuntatoimen kenttää ja tuottaa konsernitason päätöksentekoa varten kokonaisnäkemys liikuntatoimen alueen toiminnasta. Kaupungin liikuntatoimi ja liikuntakonserniksi kutsuttu kokonaisuus koostuu liikuntavirastosta, liikuntapalveluja tuottavista kaupunkikonserniin kuuluvista säätiöistä ja yhtiöistä sekä kaupungin avustuksia saavista yhteisöistä.

Selvityksessä tarkasteltiin mm. seuraavia osatekijöitä:

- kustannustehokkaita tapoja hallita ja organisoida liikuntatoimi kaupunkikonsernin kokonaiset huomioiden ja jakaa toiminnot ydinpalveluihin ja tukipalveluihin,
- liikuntaviraston kiinteistöjen hallintaa ja tonttien välivuokrausta,
- liikuntapaikkojen palveluverkon suunnittelua ja hallintatapoja,
- liikuntakiinteistöjen investointien ja rahoituksen sekä elinkaaren hallintaa sekä
- tuotettiin edellä mainittuja osatekijöitä koskevia johtopäätöksiä ja kehittämisehdotuksia.

Selvityksen tiedonkeruu perustui laajalti eri sidosryhmien ja toimijoiden kuulemiseen.

Selvitysraportin keskeiset johtopäätökset

Selvitystä ohjaavissa kaupunginhallituksen kannanotoissa korostettiin konserniohjauksen selkeyttämisen näkökulmaa, jota raportissa on käsitelty laajasti.

Liikuntakonserni koostuu monimuotoisesta organisaatiojoukosta, jota ohjataan eri tahoilta. Palvelutuotannon jakaantuminen koetaan selvityksen perusteella joustavaksi toimintamalliksi. Kriittiset arviot kohdistuvat konserniohjaukseen liittyvien roolien tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen sekä liikuntafoorumien toiminnan kehittämiseen.

Johtopäätöksissä todetaan lisäksi, että konserniohjauksessa tulisi painottaa liikunnan sisältöön perustuvaa konserniohjausta. Tämä tulisi toteuttaa siten, että liikuntapalveluja tuottavien yhteisöjen ja kaupungin välillä olisi esimerkiksi velvoittavia palvelusopimuksia.

Selvityksessä ei varsinaisesti arvioitu kustannustehokkuutta konserniyksiköiden välillä tai suhteessa liikuntaviraston toimintaan, koska vertailukelpoisia tietoja ei ollut saatavilla. Johtopäätöksissä on kuitenkin todettu, että palvelutuotannon kustannustehokkuutta tulisi jatkossa tarkastella erillisen selvityshankkeen kautta.

Selvityksessä on otettu myös kantaa liikuntapalvelujen tukijärjestelmän tarkoituksenmukaisuuteen ja ehdotettu, että erilaisia tukimuotoja tulisi yhdistää selkeämmiksi kokonaisuuksiksi. Esimerkiksi uusien liikuntapaikkojen rakentamisen yhteydessä ns. välivuokrausmenettelyä tulisi kehittää siten, että pinta-alan perustuvaa subventiökäytäntöä täydennettäisiin palvelujen sisältöihin ja velvoitteisiin sidotuilla kriteereillä. Samoin laitosavustusten vastikkeellisuutta tulisi tehostaa siten, että avustukset sidotaan palvelutuotantoon kytkeytyviin tavoitteisiin ja velvoitteisiin.

Palveluverkon suunnittelua koskevat johtopäätökset ja kehittämissuosituksukset liittyvät opetusviraston sekä liikuntatoimen alaisten liikuntapaikkojen käytön hallinnointiin ja tilanvarausjärjestelmien kehittämiseen.

Selvityksessä tarkasteltiin vielä liikuntakiinteistöjen suunnittelua, rakentamista ja hallinnointia. Selvityksen perusteella kyseiseen toimintamalliin ei liity epäkohtia.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Veikko Kunnas, vs. kulttuurijohtaja, puhelin: 310 37000
veikko.kunnas(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin liikuntatoimen kokonaisselvitys, loppuraportti

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 23.01.2012 § 72

HEL 2011-002585 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä liitteenä olevan liikuntatoimen kokonaisselvityksen loppuraportin tiedoksi ja samalla pyytää raportista lausunnot 31.3. mennessä liikuntalautakunnalta, kiinteistölautakunnalta, yleisten töiden lautakunnalta, opetuslautakunnalta, nuorisolautakunnalta, suomen- ja ruotsinkielisten työväenopistojen johtokunnilta, kulttuuri- ja kirjastolautakunnalta, talous- ja suunnittelukeskukselta sekä liikuntapalveluja tuottavilta kaupunkikonsernin tytäryhteisöiltä (Urheiluhallit Oy, Jääkenttäsäätiö sekä Stadion-säätiö).

Samalla kaupunginhallitus kiirehtii kaupungin liikuntastrategian valmistelua tämän selvityksen pohjalta.

Käsittely

23.01.2012 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Arto Bryggare: .. lisäys Khn päätöksen toiseksi momentiksi
(2) Samalla kaupunginhallitus kiirehtii kaupungin liikuntastrategian valmistelua tämän selvityksen pohjalta.

13.03.2012

Kannattajat: Eija Loukoila

Kaupunginhallitus hyväksyi vastaehdotuksen yksimielisesti.

Lisäksi esittelijä muutti ehdotustaan siten, että lausunto pyydetään myös kulttuuri- ja kirjastolautakunnalta.

16.01.2012 Pöydälle

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Tuula Haatainen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Kaupunginjohtaja/J 31.08.2011

HEL 2011-002585 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginjohtaja päätti johtajistokäsittelyssä asettaa työryhmän seuraavasti:

Työryhmän nimi on liikuntatoimen kokonaisselvityksen seurantatyöryhmä ja tehtävä on valvoa konsulttityötä, joka koskee liikuntatoimen kokonaisselvitystä.

Työryhmän puheenjohtajaksi nimetään apulaiskaupunginjohtaja Tuula Haatainen ja jäseniksi

rahoitusjohtaja Tapio Korhonen, talous- ja suunnittelukeskus
liikuntajohtaja Anssi Rauramo, liikuntavirasto
virastopäällikkö Jaakko Stauffer, kiinteistövirasto
osastopäällikkö Petteri Huurre, liikuntavirasto
osastopäällikkö Tarja Loikkanen, liikuntavirasto
konserniyksikön päällikkö Matti Malinen, talous- ja suunnittelukeskus
toimitusjohtaja Maija Innanen, Stadion-säätiö
talouspäällikkö Kristiina Sorell, Urheiluhallit Oy

Lisäksi työryhmä voi työnsä aikana kuulla muita tarpeellisiksi katsomiaan asiantuntijoita.

Kaupunginsihteerin Hannu Hyttinen hallintokeskuksesta vastaa työryhmän sihteerien tehtävien hoitamisesta.

Kaupunginjohtaja pyytää samalla henkilöstöjärjestöjä nimeämään työryhmään edustajansa.

13.03.2012

Työryhmän toiminnassa on noudatettava Khn 10.5.2010 antamaa ohjetta tilapäisistä toimitelmistä.

Työryhmän tulee saada työnsä valmiiksi 30.11.2011 mennessä.

Lisätiedot

Hyttinen Hannu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi